

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Trollehöjdskolan

Läsåret 2018/2019

Innehåll

Trollehöjdskolan.....	0
1. Inledning.....	2
1.1 Syfte.....	2
1.2 Ansvar.....	2
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder	2
2.1 Undersök.....	2
2.2 Analysera	3
2.3 Planerade aktiva åtgärder.....	3
3. Förankring av planen	4
3.1 Elevers delaktighet.....	5
3.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	5
3.3 Personalens delaktighet.....	5
4. Rutin eller åtgärder vid misstanke om diskriminering och/eller kränkande behandling	5
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende förgående läsår.....	6
6. Referenser	7
7. Bilagor	8
7.1 Bilaga 1 – Definitioner.....	8
7.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument	10
7.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	11

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola och skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1 till 3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1 Syfte

Trollehöjdskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns eller elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2 Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Undersökning om det finns risker för diskriminering, kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

- Det finns inte tillräckligt många vuxna i korridorerna.
- Omklädningsrummen i Gunnarsbohallen kan upplevas som otrygga.
- Besökare på skolans område
- Vuxna som inte hör eller ser när elever blir utsatta för kränkningar på lektioner för att läraren har fokus på att hjälpa andra elever med skolarbetet.
- Kränkningar över sociala medier får återverkningar på elevernas mående och arbetsmiljö.

2.2 Analysera

Analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

- Rastvaktssystemet fungerar inte heltäckande i korridorerna. Detta är svårt att få till, då personalgruppen inte är tillräckligt stor för att ha täckning i alla utrymmen. Lärare gör sin lektionsplanering eller har lektioner då elever har rast vid olika tidpunkter.
- Idrottshallen, som delas med Gunnarsboskolan, är fullteknad. Detta innebär nollbyten och att situationen i omklädningsrummen upplevs som otrygg av några elever.
- Tidigare elever som vistas i närheten av skolan kan göra elever oroliga om det finns negativa relationer bakåt i tiden.
- Svårt för läraren att se och uppfatta alla subtila signaler som sänds mellan elever i en undervisningssituation.
- Mer kunskap och information behövs kring hur man umgås över nätet för att det inte ska leda till kränkningar.

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. För definition av begreppen främjande och förebyggande se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden	Ansvarig
Utbildningen utgår från våra grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter.	Från höstterminens början och hela läsåret.	Rektor och övrig personal.
Vi tillämpar ett normkritiskt förhållningssätt.		Rektor och övrig personal.
Vi ser olikheter som en tillgång. Tillsammans med eleverna diskuterar vi de fördomar och stereotypa föreställningar om medmänniskor som kan förekomma.	Från höstterminens början och hela läsåret.	Rektor och övrig personal.
På klassråttid samtalar klassföreståndare och elever om lärande, trivsel och förhållningssätt	Från höstterminens början och hela läsåret.	Rektor, elevhälsoteam, trygghetsgrupp och arbetslag

Planerade främjande åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden	Ansvarig
------------------------------	---------------------------------	----------

Uppstartsdagar genomförs i syfte att stärka gruppen/klassen och klimatet på skolan	Första veckan på höstterminen.	Arbetslag
Aktiviteter under läsåret för att stärka gemenskapen och skapa en vi-känsla	Återkommande under läsåret, till exempel temadagar, gemensamma uppgifter, samma upplägg på klassrådet i alla klasser.	Arbetslag, trygghetsgrupp
Föräldramöten med mer riktat innehåll.	Två gånger per läsår	Skolledning, elevhälsa, arbetslag och klassföreståndare
Gemensamma ordningsregler	Ordningsreglerna fastställs av rektor i samråd med elevrådet, personalgrupp och föräldrarådet i början av höstterminen	Rektor
Arbete med språkbruket bland eleverna på skolan	Hela läsåret.	Klassföreståndare, undervisande lärare och övrig personal.
Trygghetsgruppen gör tillsammans med elever i elevrådet trygghetsvandring i skolans lokaler och utemiljö för att synliggöra otrygga platser. Elevskyddsombud utses.	Minst en gång per termin	Skolledning, trygghetsgrupp och skyddsombud
Trygghetsgruppen träffas varannan vecka för att stämma av hur klimatet på skolan ter sig.	Återkommande varannan vecka	Rektor, kurator och värdegrundskoordinator
Barn-och ElevOmbudsmannen föreläser för personalen. Planen mot diskriminering och kränkande behandling hålls levande hos personal och elever.	Från läsårets början och återkommande under året på APT, studiedagar, klass-och elevråd	Rektor, trygghetsgrupp, arbetslag och klassföreståndare

3. Förankring av planen

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med elever, vårdnadshavare och personal.

3.1 Elevers delaktighet

Varje klassföreståndare går igenom planen tillsammans med eleverna (klassråd), så att eleverna får möjlighet att ställa frågor, komma med förslag till ändring och komplettering. Därefter tas planen upp för diskussion i elevrådet. Elevrådet föreslår eventuella förändringar och kompletteringar.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

Planen läggs ut på Infomentor. Vårdnadshavare har möjlighet att komma med synpunkter via mail till biträdande rektor eller rektor. Planen tas upp vid höstterminens första träff i föräldrarrådet.

3.3 Personalens delaktighet

Planen går igenom på Arbetsplatsträff (APT) för personalen och medarbetarna har möjlighet att komma med förslag till förändring eller komplettering.

4. Rutin eller åtgärder vid misstanke om diskriminering och/eller kränkande behandling

Åtgärder i akuta situationer: Det är viktigt att vi, på skolan, tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. **Den som upptäcker/ser ska omedelbart ingripa.**

Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar istället öka om de inte aktivt motarbetas. Rutiner följs och åtgärder vidtas i akuta situationer. Det kan vara anmälan till olika myndigheter som polis eller till Individ- och familjestödsenheten. Även disciplinära åtgärder kan komma att användas.

- Samtal med den som blivit utsatt. Ansvarig: elevens klassföreståndare.
- Samtal med andra som sett eller vet något. Ansvarig: klassföreståndare
- Samtal med den/de som utfört handlingen. Ansvarig: klassföreståndarna för alla inblandade elever.
- Föräldrar/vårdnadshavare till den som blivit utsatt informeras samma dag. Ansvarig: klassföreståndare.
- Föräldrar/vårdnadshavare till den som har utsatt annan elev för kränkning/trakasserier informeras samma dag. Ansvarig: klassföreståndare.
- Samtalen dokumenteras på blankett *Anmälan till rektor/förskolechef vid misstanke om diskriminering och kränkande behandling*. Ansvarig: klassföreståndare.
- Denna rapport/blankett lämnas därefter skyndsamt till rektor. Ansvarig: klassföreståndare. Det är personalens skyldighet att rapportera till rektor.
- Rektor ansvarar för att ärendet skyndsamt utreds via blankett: *Utredning i ärende gällande misstänkt diskriminering och/eller kränkande behandling*. Detta kan delegeras till biträdande rektor, kurator och värdegrundskoordinator.
- Rektor anmäler ärendet till huvudmannen via blankett: *Rapport till huvudmannen vid diskriminering och/eller kränkande behandling*.
- Om elev kränks av personal ska detta anmälas direkt till rektor. Rektor vidtar åtgärder tillsammans med personalenheten i kommunen.
- Om föräldrar vill anmäla kränkning ska de vända sig till elevens klassföreståndare.
- Om elev vill anmäla kränkning ska de vända sig till 1) klassföreståndare, 2) kurator eller 3) rektor.

- Om elev kränks av rektor ska detta anmälas till Barn- och utbildningschef som gör anmälan till nämnden.

Uppföljning:

- Samtal med de inblandade eleverna flera gånger varje vecka under den närmaste tiden.
- Ytterligare samtal efter en till två månader för att undersöka att kränkning eller diskriminering har upphört.
- Dessa samtal dokumenteras.
- Hemmet hålls informerat om händelseutvecklingen
- Ansvar för uppföljningen och informationen har klassföreståndare eller den/de som utrett ärendet (se ovan)
- Om kränkningen upphör avskrivs ärendet

Om kränkningen fortsätter

- Anmäl till elevhälsoteam och rektor.
- Rektor kallar berörda vårdnadshavare till den/de elever som kränker annan elev.
- Ett åtgärdsprogram upprättas. Ansvarig: Rektor

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende förgående läsår

Det främjande arbetet pågår kontinuerligt; på lektioner, på raster, i möten med elever och personal och i möten elever emellan. I dessa olika situationer och konstellationer vill vi bygga en positiv *vi-känsla*. Det gör vi genom att prata gott om varandra, vi hälsar på varandra i skolans olika utrymmen och vi stöttar och hjälper varandra vid behov. På skolan har vi inget auktoritärt förhållningssätt utan vi möter varandra med vänlighet och tolerans. Vår strävan är att alla elever ska lyckas utifrån sina egna förutsättningar.

Kartläggning visar var och när det finns risk för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolan. Trygghetsvandring kommer detta läsår att ske vecka 43 och vecka 11 där elevrepresentanter tillsammans med trygghetsgruppen undersöker både inom- och utomhusmiljön.

Vid trygghetsinventeringen tillsammans med elevrådet läsåret 17/18 framkom att vissa korridorutrymmen upplevdes som otrygga under vissa tider.

En enkät genomförs varje läsår vad det gäller trygghet och trivsel och den visade förra året att några elever trivdes mindre bra och att några upplevde sig som otrygga. Utifrån detta resultat har skolan styrt om i befintligt schema och försökt att styra vuxentätheten i korridorer till de tider och platser som eleverna upplever som mindre trygga.

Elevrådet träffas varannan vecka och har en stående punkt *Läget på skolan, trygghet och trivsel*.

På skolan finns en lärare som i halva sin tjänst har ett värdegrundsuppdrag som värdegrundskoordinator. Uppdraget innebär bland annat att vara tillgänglig för elever i korridorer och rastutrymmen.

De klasser som är nya på skolan (förra läsåret årskurs 6) träffas i halvklass i en samtalsserie, där bemötande och förhållningssätt tas upp utifrån elevernas utgångspunkter och önskemål. Någon klass hade förra läsåret två sådana samtalsomgångar. Dessa samtalsgrupper genomförs i samarbete med fältare, fritidsgårdspersonal och ibland också med polisen.

Under vårterminen genomfördes en satsning under klassrådstitid. Under sju tillfällen diskuterades bland annat föreställningar om hur man **ska** vara som tonåring, språkbruk och sociala medier. Alla elever fick också lyssna på Mattias Ågren som också belyste detta. Han höll också en föreläsning för personal och en föreläsning för vårdnadshavare. Utvärderingen av detta arbete visade att både elever och personal tyckte att det var värdefullt att få diskutera detta. De vårdnadshavare som kom uttryckte också sin uppskattning.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till: de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan eller skolan behandlar ett barn eller elev sämre än andra barn eller elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn eller elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola eller skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn eller elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn eller elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn eller elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn eller elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn eller elev blir retad för sitt utseende. Ett barn eller elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysisk (slag, knuffar)
- verbal (hot, svordomar, öknamn)
- psykosocial (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn eller elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn eller elev kan bli utsatt för trakasserier av personal likväl som av andra barn eller elever.

7.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund.

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn och elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef eller rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef eller rektor ska handlägga ärendet enligt de riktlinjer som finns i kommunen om hot och våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §).

7.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns eller elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets eller elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet eller eleven uppvisar ett riskbeteende.